

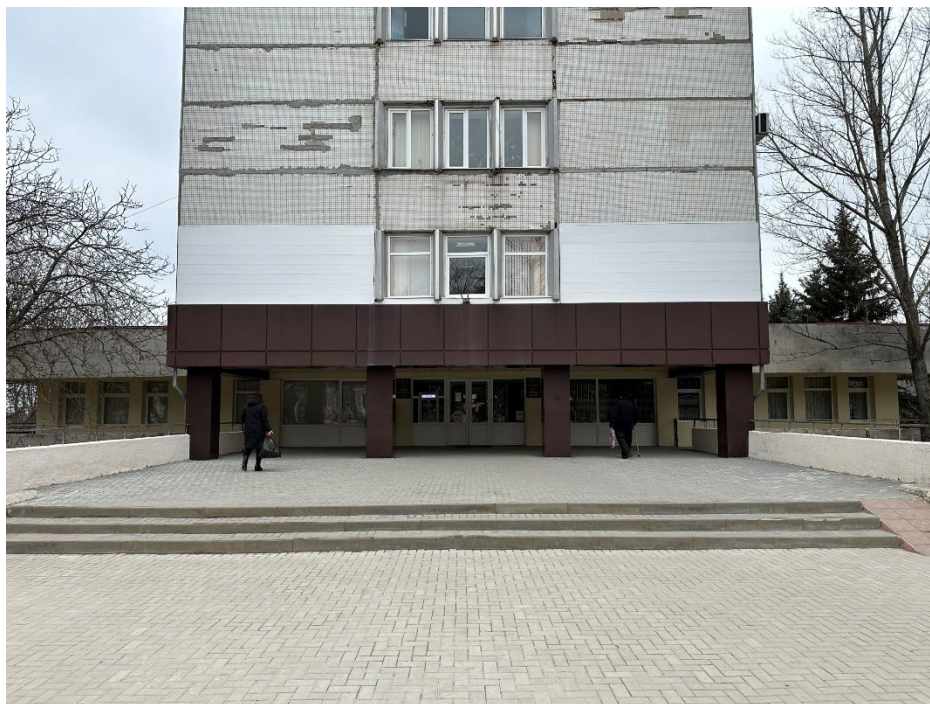

Asociația
„MOTIVAȚIE”
din Moldova

Raport

de evaluare și analiză tehnică a condițiilor de accesibilitate ale

Centrului Medicilor de Familie din Rezina

Chișinău – Decembrie, 2024

Raportul este elaborat în cadrul programului „Justiție și incluziune universală pentru tinerii cu dizabilități” în cadrul proiectului „Inițiativa JUDI” finanțat de către “EURASIA FOUNDATION (EF)”

Persoanele implicate în evaluarea condițiilor de accesibilitate ale clădirii și a spațiului fizic ale Centrului Medicilor de Familie din Rezina (în continuare CFM):

Tudor Onofrei – Evaluator, AO Asociația „MOTIVAȚIE” din Moldova;

Olga Morari – Specialistă, AO Asociația „MOTIVAȚIE” din Moldova;

Maxim Grădinari – Coordonator de proiect (JUDI).

Aspecte metodologice

Raportul însumează rezultatele evaluării gradului de accesibilitate ale CFM, str. Str. Șciusev 5 și conține concluzii și recomandări practice în vederea amenajării potrivit necesităților persoanelor cu dizabilități.

Prin noțiunea de evaluare, în contextul prezentului raport, se înțelege procesul prin care sunt identificate și înregistrate potențialele bariere în calea accesului pentru persoanele cu dizabilități, sugerând îmbunătățiri într-un mod care să permită administrației CFM să acceadă următorul nivel de planificare (*bugetară*) și implementare a modificărilor recomandate.

Scopul evaluării CFM: evaluarea gradului de asigurare a condițiilor de accesibilitate pentru persoanele cu dizabilitate, pornind de la auditul:

- Accesului până la clădire (spațiu pietonal, calitatea suprafețelor, borduri, parcare, signalistică etc);
- Accesului în clădire (trepte / pantă / rampă / balustradă la intrare etc);
- Spațiului interior: antreu, coridor, birouri, bloc sanitar.

Metodologia utilizată: La elaborarea raportului au fost consultate următoarele documente:

- Chestionarul de evaluare a accesibilității, elaborat de A.O. Asociația „MOTIVAȚIE” din Moldova, în baza căruia au fost evaluate condițiile de accesibilitate. (*Anexa I*)
http://motivatie.md/harta-accesibilitate/chestionar_de_evaluare_a_accesibilitatii-categorii.rom_rus.pdf;
- CP C.01.02:2018 - Clădiri civile. Clădiri și construcții. Prevederi generale de proiectare cu asigurarea accesibilității pentru persoane cu dizabilități.
https://motivatie.md/media/Normative_accesibilitatea/CP-%D0%A1.01.02.pdf
- CP C.01.10:2018 - Clădiri civile. Mediul locuibil cu elemente sistematizate, accesibile pentru persoane cu dizabilități. Reguli de proiectare.
https://motivatie.md/media/Normative_accesibilitatea/CP-C.01.10.pdf
- CP C.01.11:2018 - Clădiri civile. Clădiri și construcții publice, accesibile pentru persoane cu dizabilități. Reguli de proiectare.
https://motivatie.md/media/Normative_accesibilitatea/CP-C.01.11.pdf
- CP C.01.13:2018 - Clădiri civile. Mediu urban. Reguli de proiectare accesibile pentru persoane cu dizabilități.
https://motivatie.md/media/Normative_accesibilitatea/CP-C.01.13.pdf

- NCM C.01.06-2014 - Cerințe generale de securitate pentru obiectele de construcție la folosirea și accesibilitatea lor pentru persoanele cu dizabilități (în continuare - NCM).
http://www.motivatie.md/media/images/articole/doc/NCM_C.01.06-2014.pdf

Ca urmare a evaluărilor la fața locului au fost constatate următoarele (s-a evaluat și înregistrat în formă ascendentă exterior – interior):

I. În exterior

1. CMF nu are amenajat nici un loc de parcare, rezervat și clar marcat pentru persoanele cu dizabilități, semnalat prin indicator și marcaj. Există doar spațiul de pe partea laterală a carosabilului, care de multe ori este ocupat de alte mașini și spațiul din ograda instituției, care este în spatele instituției, unde accesul este în coborâre, un obstacol pentru persoanele în scaun rulant.

Recomandări:

- 1.1 De discutat cu APL pentru a oferi suportul necesar în a identifica spațiul necesar la marginea carosabilului pentru organizarea locurilor de parcare pentru persoanele cu dizabilități.
- 1.2 Organizarea a minim 2 loc de parcare¹ (ca exemplu este și Figura 1-3):
 - Lățimea totală a locului de parcare = 3,5m care însumează:
 - Lățimea spațiului de parcare = 2,5m;
 - Lățimea locului de virare a scaunului rulant = 1m.
- 1.3 Utilizarea indicatoarelor și marcajelor rutiere pentru a informa ceilalți conducători auto (ex: *Imagine 1-2*). Pentru o vizibilitate mai bună a marcajului a se lua în considerare exemplul din *Imagine 1*.
- 1.4 De asigurat accesul liber al persoanelor utilizatoare de echipament ajutat (scaun rulant, cadru de mers, cârje cu sprijin subaxilar (costele), cârje cu suport pe antebraț, etc) din parcare, către intrarea în curte, eliminarea tuturor obstacolelor (deteriorări, denivelări, borduri, etc.).

A sesiza poliția rutieră în cazul când locurile de parcare destinate persoanelor cu dizabilități sunt ocupate de orice alt tip de transport, în afară de cel menționat mai sus, să fie aplicate amenzi pentru nerespectarea indicatoarelor și marcajelor rutiere.

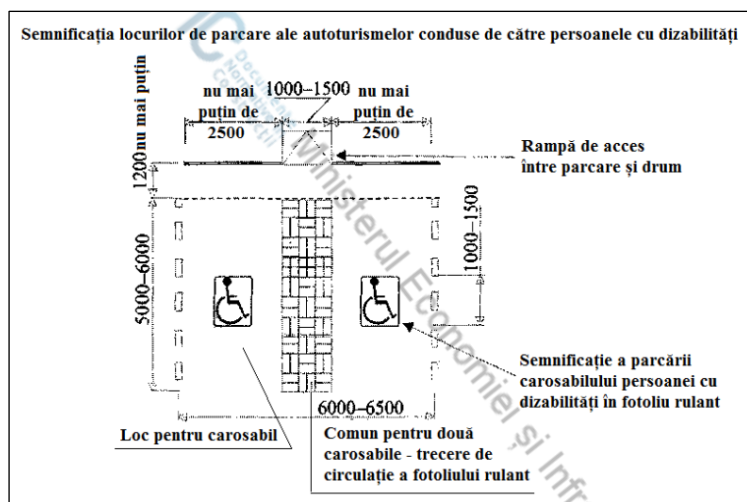

Figura 1

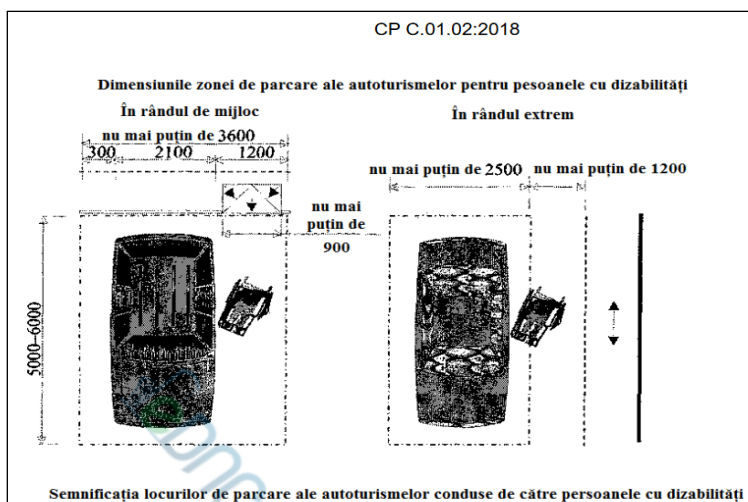

Figura 2

¹ Art. 20 alin. (6) a Legii nr. 60 din 30.03.2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități.

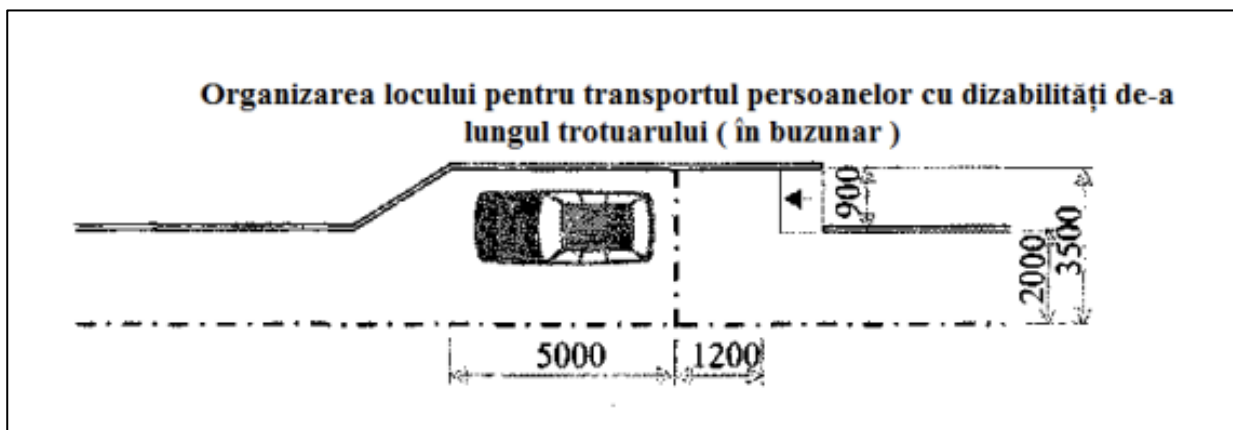

Figura 3

Imagine 1

Imagine 2

2. La intrarea în CMF (*Imagine 3-4*):

- Sunt 3 trepte ($H = 13+15+14cm$);
- Este construită rampă de acces cu un unghi de înclinație mare;
- Înălțimea pragului = $42cm$ (suma H a tuturor treptelor).
- Lungimea rampei: $L = 1,53m$

Lungimea rampei este mică², corect trebuie să fie de 5m (cum se calculează corect a se vedea la Recomandări)

- Lățimea rampei = $0,95m$;
- Bară de suport (*balustradă*) este doar pe o parte a rampei, într-un singur rând, care este prea scurtă. $H = 1,13m$;
- Suprafața rampei este abrazivă, pavată.

Imagine 4

Imagine 5

OBSTACOL!!!

- Rampă abruptă;
- Bară de suport doar pe o parte, este prea scurtă.

Recomandări:

2.1 Construcția unei rampe de acces conform standardelor în construcție (Fig. C21, Figura 4);

2.2 Rampa de acces:

2.2.1 Unghiul de înclinație al rampei³ trebuie să fie de 8% (4.8°). [NCM⁴ C.01.06 – 2014: 4.5.2 *Panta rampelor exterioare de acces pe căile de circulație și la intrări în clădiri va fi de maxim 8% (1/12)*].

2.2.2 Lățimea = 1,2m

2.2.3 Lungimea (se calculează: $L_{rampă} = H_{prag} * 12 (=4,8^0 = 8\% = 1/12)$)

2.2.4 Puntea de odihnă/ cotire:

- min. 140cm x 140 cm – cotirea la 90⁰ sau liniar

2.2.5 Bare de suport la $H=70cm$ și $90cm$

2.2.6 Bare de suport pe ambele părți, cu distanța dintre bare $l=90cm$

2.2.7 Bordură de siguranță $H=5cm$.

2.3 Toate suprafețele înclinate (*pante/ rampe*) inclusiv și suprafața treptelor trebuie să aibă o acoperire antiderapantă și cu asperități.

2.4 Pe suprafața primei și ultimei trepte a scării/ fiecărei secții a scărilor trebuie să fie aplicat bandă contrastantă (*cerință valabilă atât pentru scările din exterior, cât și cele din interior*). (Figura 5-6)

³ Clădiri civile. Clădiri și construcții. Prevederi generale de proiectare cu asigurarea accesibilității pentru persoane cu dizabilități, CP C.01.02:2018, pag 59

⁴ CERINȚE FAȚĂ DE ÎNCĂPERI ȘI ELEMENTELE LOR, NCM C.01.06 – 2014, p.5.1.4, pag.15

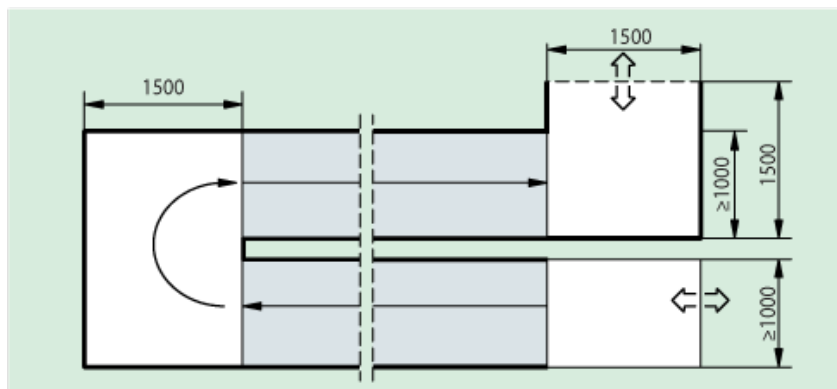
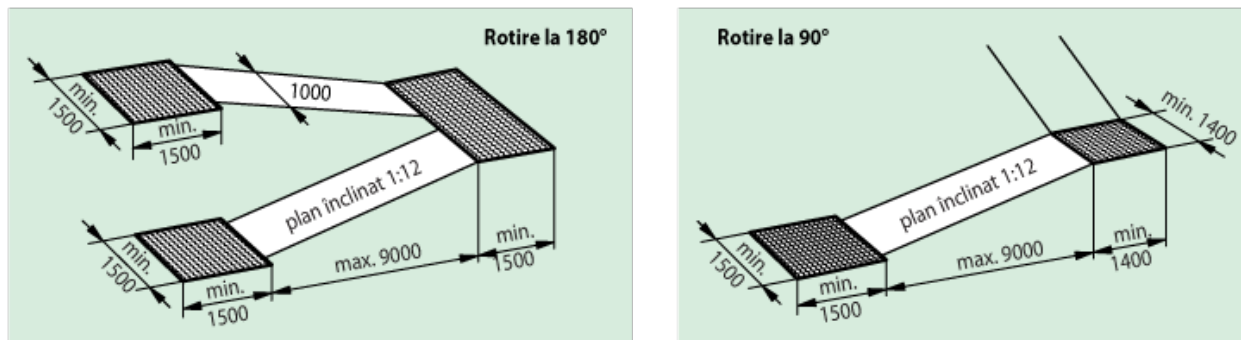

Fig. C.21 Planuri înclinate

Parametrii generali ai rampelor de acces

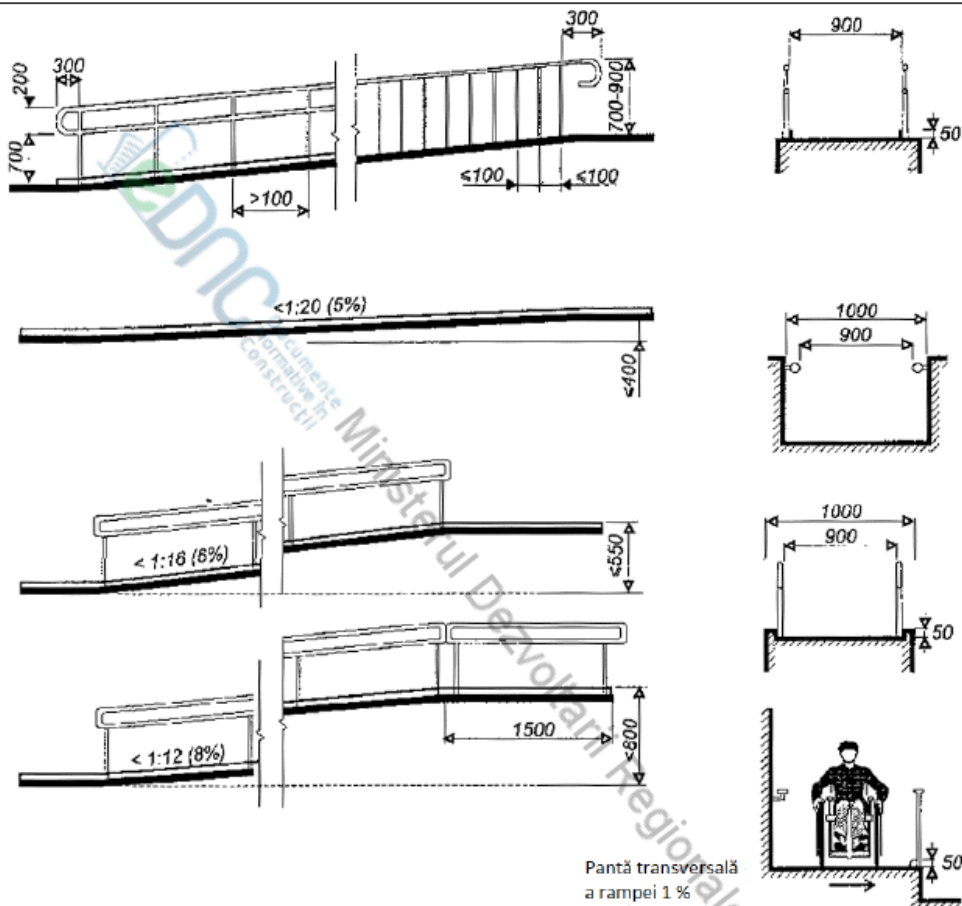

Figura 4

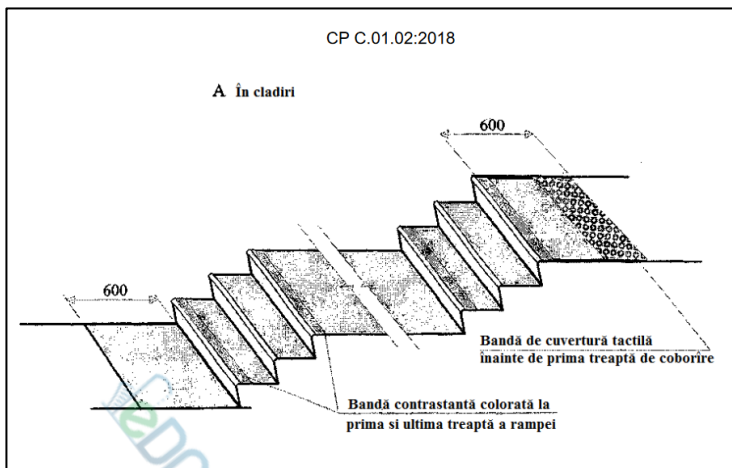

Figura 5

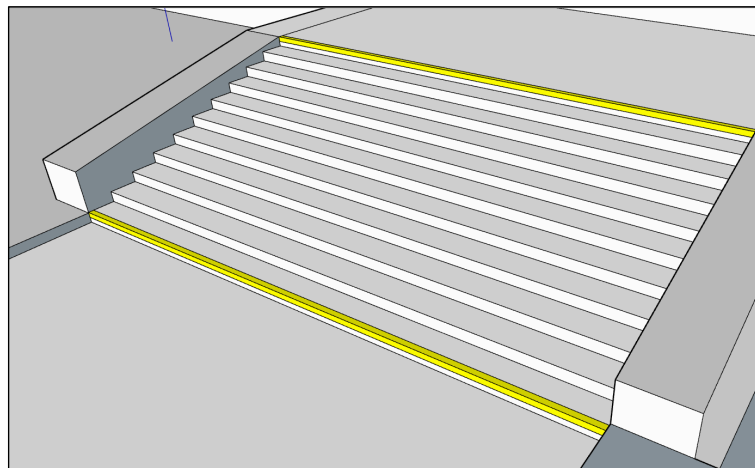

Figura 6

3. Ușa de la intrare (Imagine 6-7):

- Deschiderea ușii necesită efort pentru a fi deschisă/închisă (chiar dacă ușa este dotată cu amortizor).
- Dublă, de 70+70cm, cu prag mic. Urmează vestibul și ușă cu aceleași dimensiuni.
- La ambele uși duble lipsește contrastul vizual, ceea ce constituie un obstacol pentru persoanele cu dizabilitate de vedere, slab-văzătorii greu/ nu văd sticla.
- Lipsește contrastul vizual dintre ușă și pereții aferenți acesteia, un obstacol pentru persoanele cu dizabilitate de vedere.

Imagine 6

Imagine 7

Recomandări:

- 3.1 Lățimea minimă a trecerii prin golul ușii trebuie să fie de 90cm, inclusiv și în cazul ușilor duble. (Figura C.12).
- 3.2 De asigurat deschiderea lejeră/ neforțată a ușilor (inclusiv și cea de-a doua parte a ușii duble), pentru a evita îngreunarea și limitarea accesului spre interior, a persoanelor cu mobilitate redusă. Greutatea de deschidere a ușii nu trebuie să depășească 2,5 kg;
- 3.3 Asigurarea contrastului vizual dintre ușă și spațiul aferent (*perete*) prin marcarea perimetrului acestora în culoare neagră sau alte culori contrastante (neapărat de ținut cont de recomandările din Tab.1, p.8);

3.4 Pe suprafața ușii la o înălțime de 1,2-1,6m pentru asigurarea contrastului vizual de asemenea se impune aplicarea unei benzi de culoare galbenă, în special pe suprafețe de sticlă (vitrat). (ca ex: *Imagine 8-12*, culoare: galben sau verde – ușa care se deschide, roșu – ușa care nu se deschide/fixată) sau un semn informativ. Un alt exemplu este și aplicarea cerculețelor pe suprafețele din sticlă *Figura 10-11*.

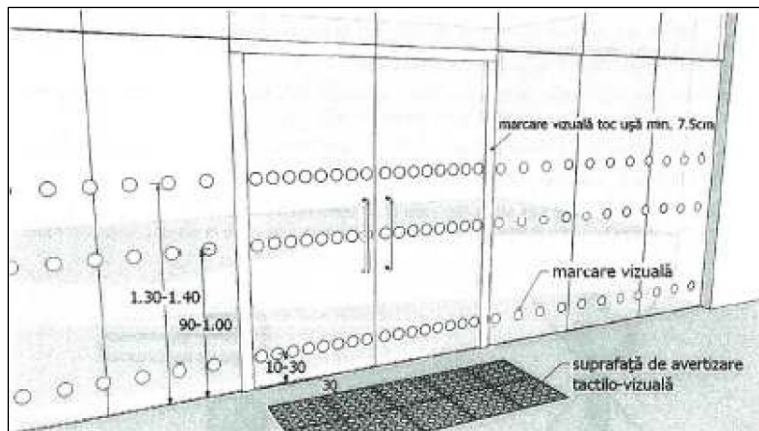

Figura 8

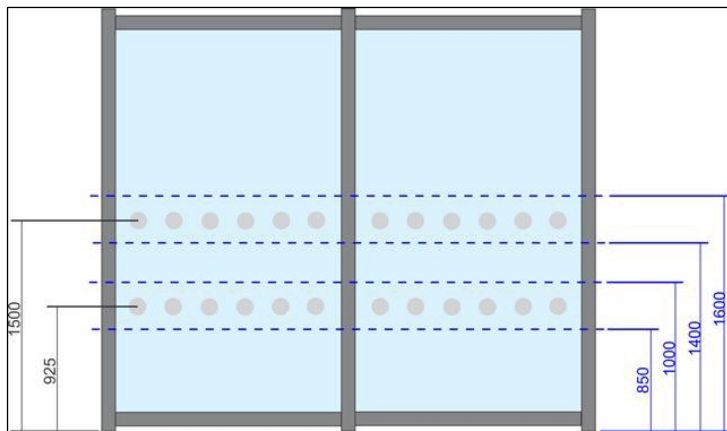
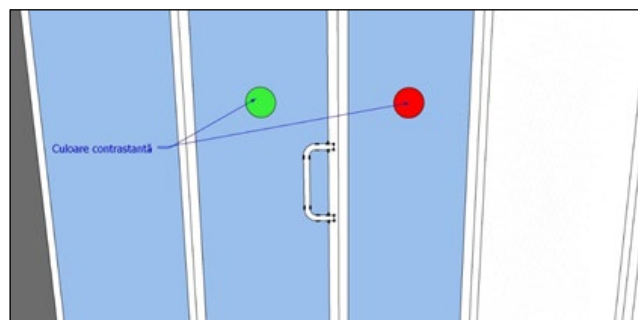

Figura 9

Imagine 10

Imagine 11

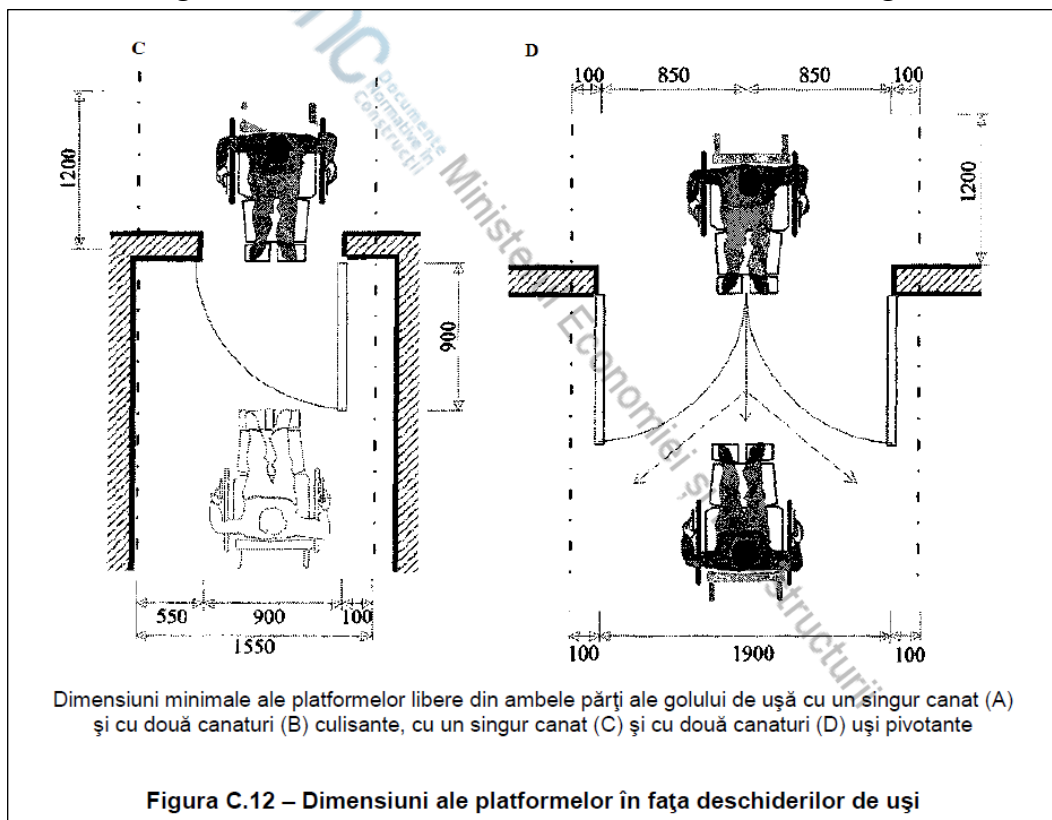

Figura C.12 – Dimensiuni ale platformelor în fața deschiderilor de uși

II. În interior

4. Hol / Coridor (*Imagine 12-13*)

- Pardoseala/podeaua în coridor este suprafață accesibilă;
- Bariere/obstacole: nu;
- Suprafața este în culoare contrastantă. Teracotă aplicată în două culori, ajută persoana cu dizabilitate de vedere să se ghideze);
- Mâna curentă nu este amplasată pe ambele părți ale coridorului ($H=cca 1m$), ce ar permite orientarea persoanelor nevăzătoare;
- Iluminare: bună.

Imagine 12

Imagine 13

Recomandări:

- 4.1 Pe pereții de pe ambele părți și pe toată lungimea coridorului la o înălțime de 90cm de la pardoseală este necesar de a instala mâna curentă de o culoare contrastantă. (*Imaginile 14-15*)
- 4.2 Lățimea liberă a coridoarelor nu trebuie întreruptă de nici un obstacol, precum mânere ale ușilor, stingătoare de incendiu sau cutii pentru hidranți, polițe, cârlige pentru agățat, obiecte de mobilier etc.
- 4.3 Dacă se va decide ca pe coridor să se regăsească anumite bunuri, atunci a se ține cont de dimensiunile necesare pentru libera deplasare a persoanelor cu dizabilități. (*Figura 12*)
- 4.4 Pentru a realiza o manevra de întoarcere a fotoliului rulant, lățimea minimă necesară este de 1.50 m.
- 4.5 Pereții cu pardoseala și alte obiecte trebuie să fie în culoare contrastantă. (*ca exemplu sunt și Imaginile 14-16*).
- 4.6 Pardoseala (*podeaua*) trebuie să fie antiderapantă (*nu va permite alunecarea*).
- 4.7 Referitor la amplasarea panourilor informative a se ține cont de p.8.

Imagine 14

Imagine 15

- Mâna curentă de culoare contrastantă, la necesitate și balustradă, pentru orientarea persoanelor nevăzătoare și slab văzătoare și cu mobilitate redusă.

Imagine 16 (model)

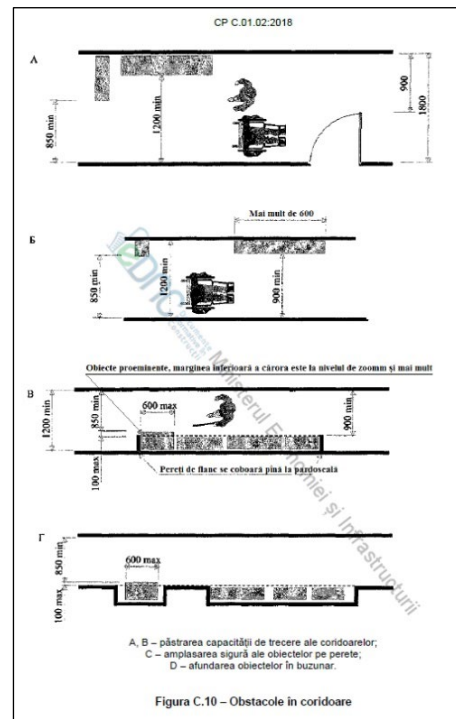
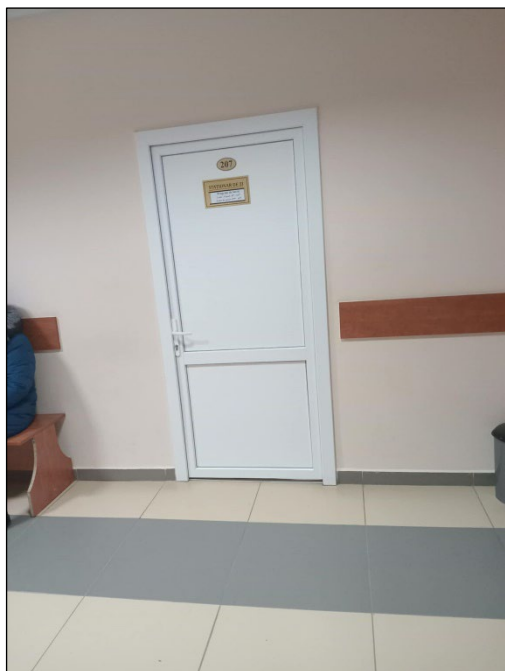

Figura 12

5. Ușile interioare, nivelul I (*Imagine 17-19*)

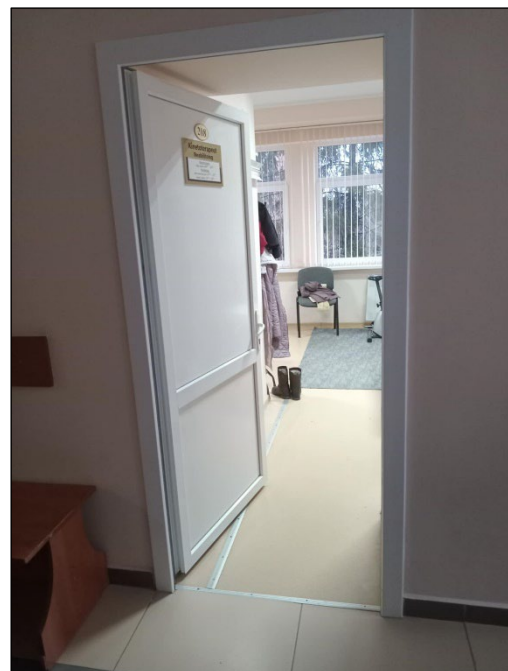
- Golul ușilor este de 83cm;
- Nu sunt praguri la uși;
- Indicatoare/panouri informative privind destinația încăperii sunt amplasate la $H=1,64m$;
- Lipsesc inscripții Braille;
- În sală este spațiu de manevră pentru un scaun rulant cu diagonala minimă de 140 cm;
- Culori contrastante: da;
- Bariere/obstacole: nu.

Imagine 17

Imagine 18

Imagine 19

Recomandări:

- 5.1 De aplicat indicatoare/panouri informative tactilă/ inscripții Braille⁵ (ca exemplu sunt și *Imaginile 20-21*) privind destinația încăperii, pentru persoane cu dizabilitate de auz și vedere, la înălțimea de 1,2–1,6m de la nivelul pardoselii⁶.
- 5.2 Evidențierea golului de ușă cu mijloace de informare plastice, grafice și luminoase (*Imagine 23*).
- 5.3 Partea inferioara a ușilor va fi protejată cu materiale rezistente la izbituri pe înălțimea de 40cm.
- 5.4 Trebuie prevăzut un spațiu de manevră de minim 60 cm între toc și un perete perpendicular pe peretele pe care se află montată ușa. Este recomandat un spațiu de 70 cm. Acest spațiu este necesar pentru a permite deschiderea ușii de către o persoană, care se deplasează în scaun rulant sau cu cadru. (*Figura 16*)
- 5.5 Pe fiecare parte a deschiderii ușii trebuie prevăzută o suprafață de manevră de 1.50 x 1.50 m. (*Figura 16*)
- 5.6 Ușile aflate pe un traseu accesibil trebuie să aibă o culoare contrastantă față de peretele pe care se află. (ca exemplu este și *Imagine 20, Figura 13-15*)
- 5.7 Trebuie să existe și un contrast vizual între pardosea – mobilier – perete (a se ține cont de p.8, ca exemplu este și *Figura 13-15, Imagine 24-25*).

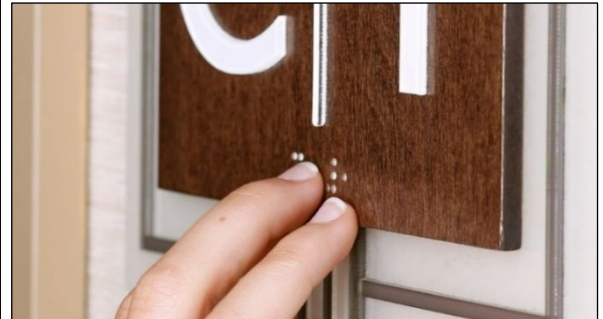
⁵ Figura D.13 – Amplasarea informației, CP C.01.02:2018, pag. 78

⁶ 10.2.5 Dispoziții generale, CP C.01.02:2018, pag.23

- 5.8 În fiecare încăpere trebuie de prevăzut spațiu liber pentru virajul persoanei cu dizabilități în fotoliu rulant cu diametrul nu mai puțin de 1,5m.
- 5.9 De asigurat o bună iluminare a încăperilor;
- 5.10 H masa de birou=0,75m. (Figura 17-18)

Imagine 20

Imagine 21

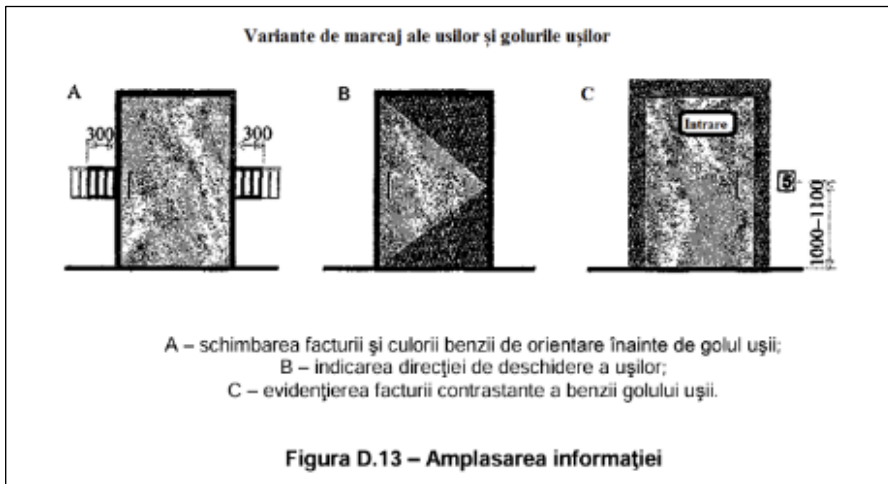

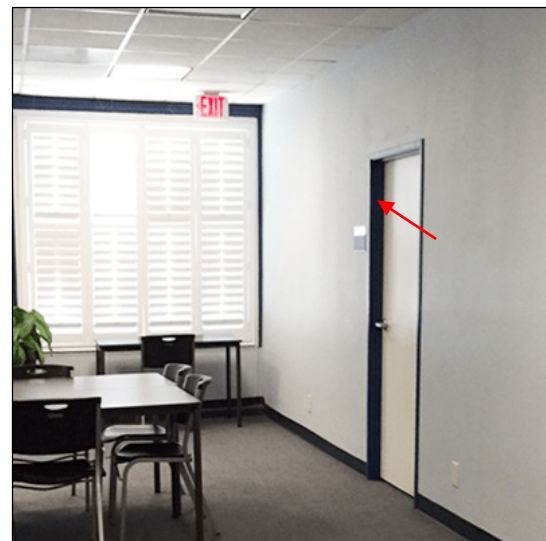
Figura 13

Imagine 22

Figura 14

Imagine 23

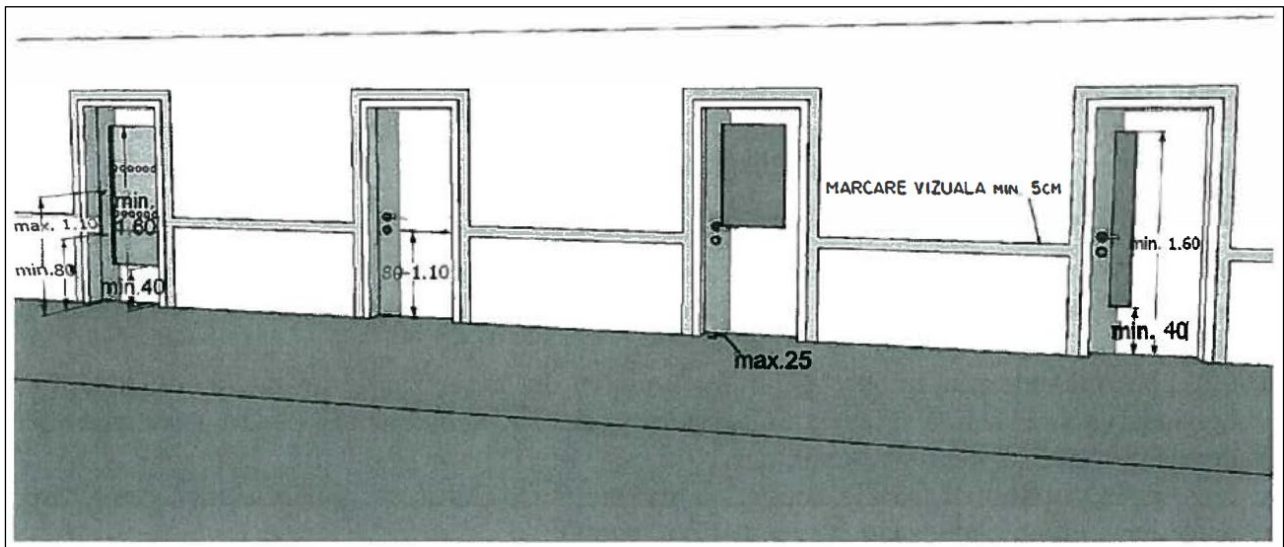

Figura 15: Exemplu de conformare a suprafețelor vitrate în cadrul foii de ușă și realizarea contrastului vizual

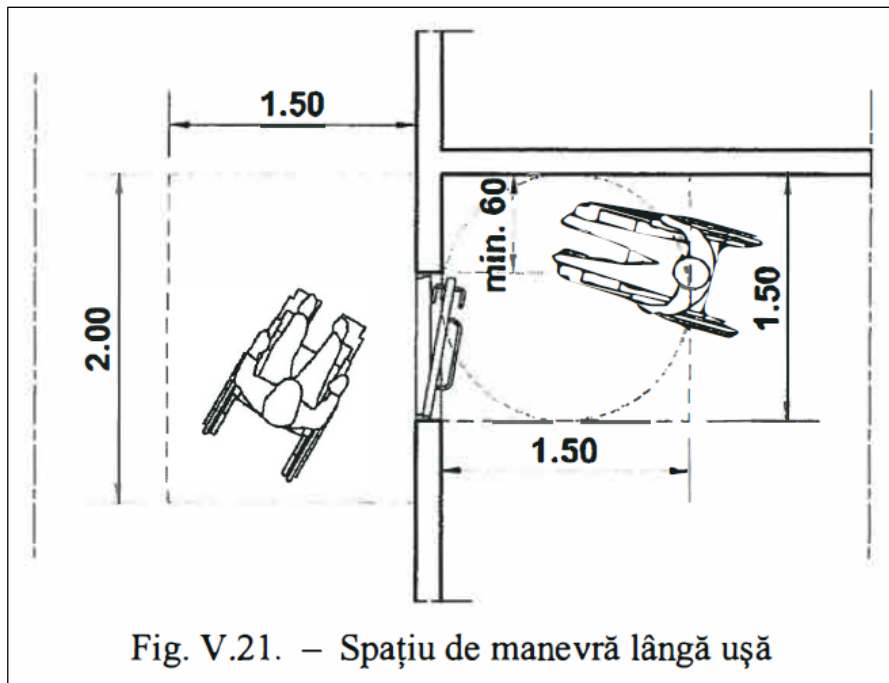

Fig. V.21. – Spațiu de manevră lângă ușă

Figura 16

Imagine 24 (exemplu)

Imagine 25 (exemplu)

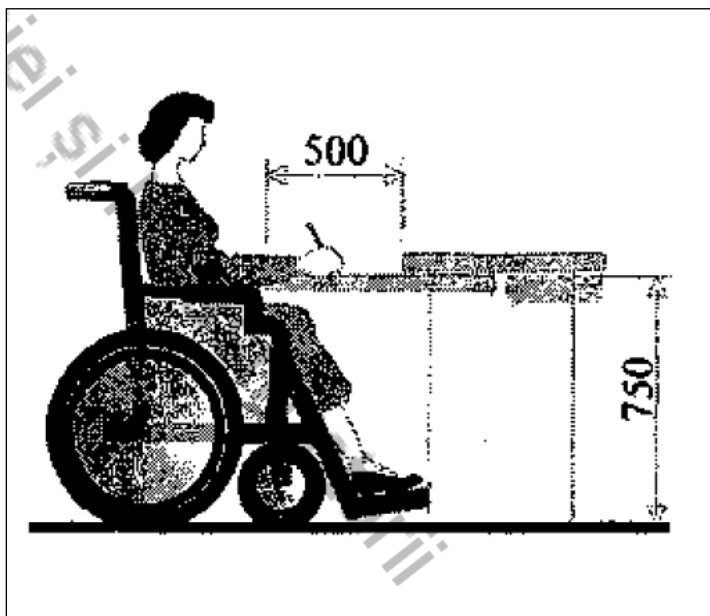

Figura 17

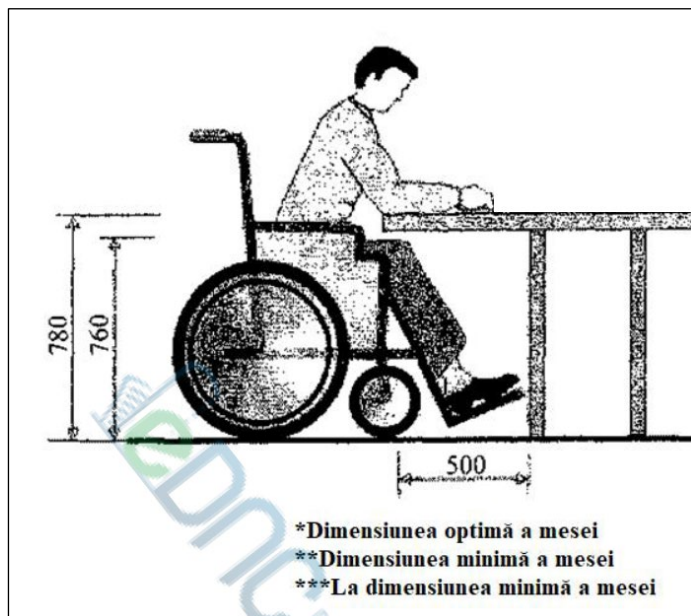

Figura 18

6. Grup sanitar (Imagine 26-28)

- Grup sanitar, doar obișnuit;
- Ușa de intrare WC interior, lățime: 83 cm;
- Uși cabină WC, lățime: 56 cm – înguste, neaccesibile;
- 3 cabine cu dimensiuni mici, imposibil de a fi utilizate de către o persoană utilizatoare de scaun rulant, una era încuiată;
- Lavoar/chiuvetă: înălțimea de 85 cm;
- Este piciorul de suport al lavoarului – Obstacol!!!
- H uscător de mâini = 1,3m;
- Culori contrastante: lipsă;
- Colacul de WC nu este de o culoare contrastantă cu vasul de WC;
- Iluminare bună.

Imagine 26

Imagine 27

Imagine 28

Recomandări:

- 7.1 Este obligator ca orice instituție să dețină un grup sanitar accesibil;
- 7.2 Ușa să se deschidă în exterior și va avea dimensiunea de *90cm*.
- 7.3 Pe ușa camerei de WC este necesar de a instala un panou informativ privind destinația încăperii, la înălțimea de *1,2–1,6m* de la nivelul pardoselii⁷ (*Figura 26-27, Imagine 31*).
- 7.4 Dimensiunea minimă a camerei sanitare cu lavoar (*chiuvetă*)⁸ - *1,6×2,2m* (modele *Figura 19, 22-23*).
- 7.5 Vasul de WC trebuie să fie asigurat cu bare de suport pe ambele părți la *H=70cm*, distanța dintre bare la cca *60cm*, dintre care una trebuie să fie rabatabilă (*Figura 20-21 (alte ex: Figura 29-23, Imagine 29-30)*).
- 7.6 Lungimea barei de sprijin rabatabile trebuie să depășească marginea frontală a veceului cu *10-25 cm*. (*Figura 25*)
- 7.7 Alături de vasul de WC este prevăzut spațiu de manevrare pentru scaun rulant cu un radius de min. 150cm, precum și cârlige pentru atârarea îmbrăcăminteii, cârjelor și a altor obiecte, la înălțimea de maxim *1,3 m*.
- 7.8 Marginea inferioară a oglinzii și a dispozitivului electric pentru uscarea mâinilor destinate persoanelor cu dizabilități pentru utilizare, trebuie să fie amplasate la o înălțime nu mai mare de 80cm de la nivelul pardoselii.
- 7.9 Zona de sub lavoar trebuie să fie liberă pe o înălțime între *65-70 cm* și pe o adâncime de minim *20 cm*, pentru a crea spațiul liber pentru genunchi în poziția șezând. (*Figura 24*)
- 7.10 Suprafața trebuie să fie antiderapantă.
- 7.11 Pardoseala din grupul sanitar și mobilierul din cadrul acestora trebuie să fie în culoare contrastantă. De exemplu podeaua trebuie să fie de culoare închisă (cafeniu, verde, negru dar vasul de WC, chiuveta de culoare albă (*Tab. 1⁹, p.8*).

⁷ 10.2.5 Dispoziții generale, CP C.01.02:2018, pag.23

⁸ Clădiri civile. Clădiri și construcții. Prevederi generale de proiectare cu asigurarea accesibilității pentru persoane cu dizabilități. CP C.01.10:2018, pag 30

⁹ Dispozitive mijloace și sisteme informaționale, CP C.01.02:2018, pag.20

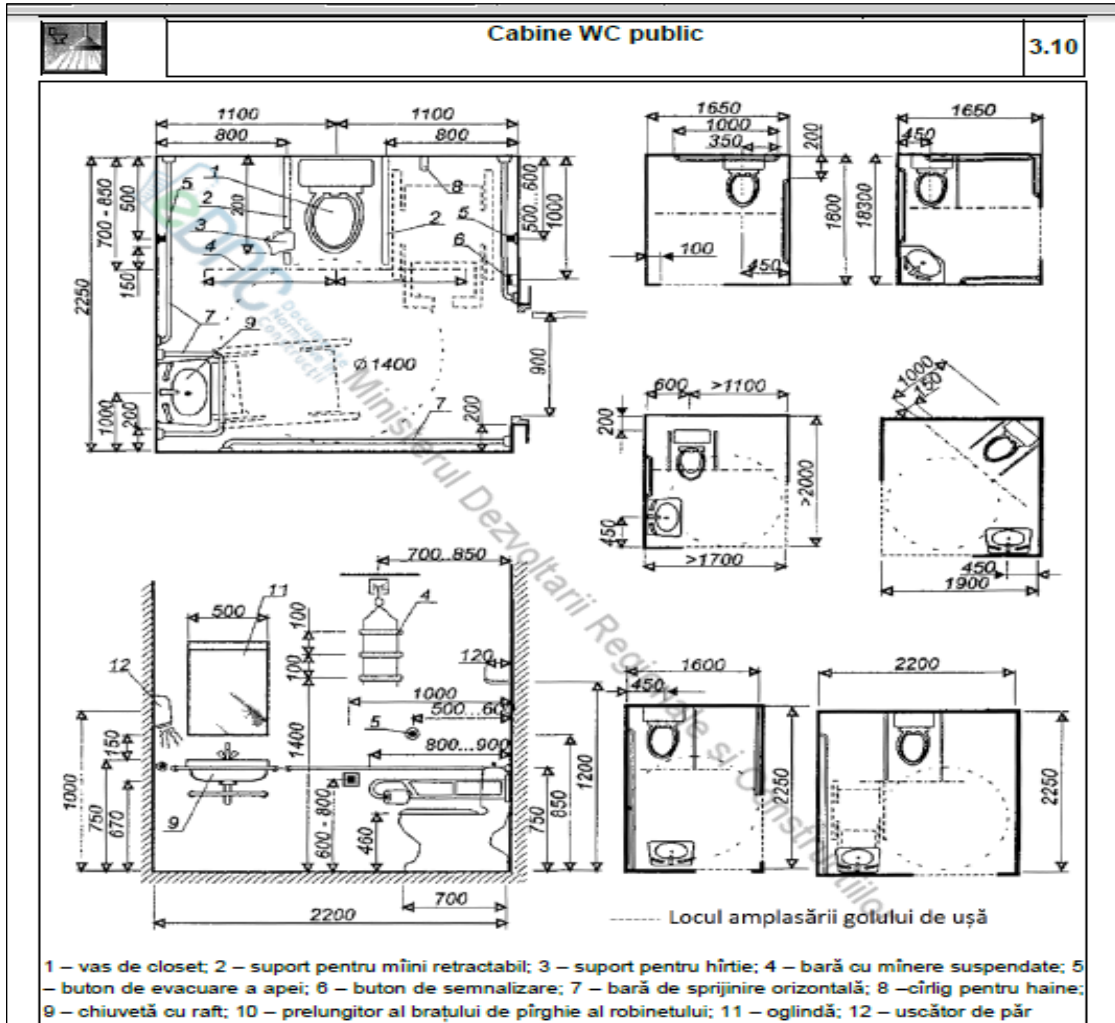

Figura 19 (exemplu)

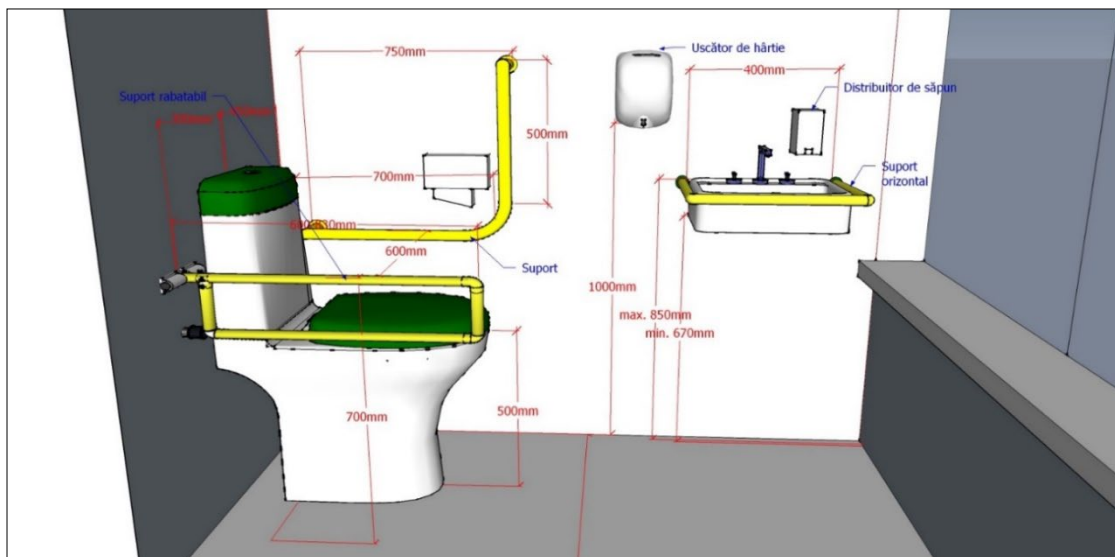

Figura 20 (exemplu)

Figura 21 (exemplu)

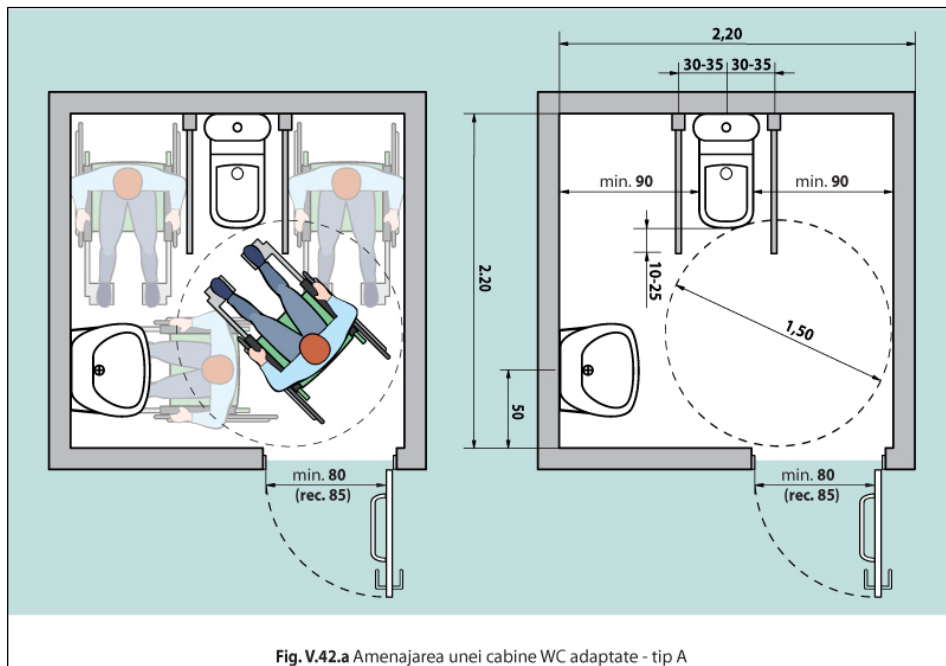

Fig. V.42.a Amenajarea unei cabine WC adaptate - tip A

Figura 22 (model)

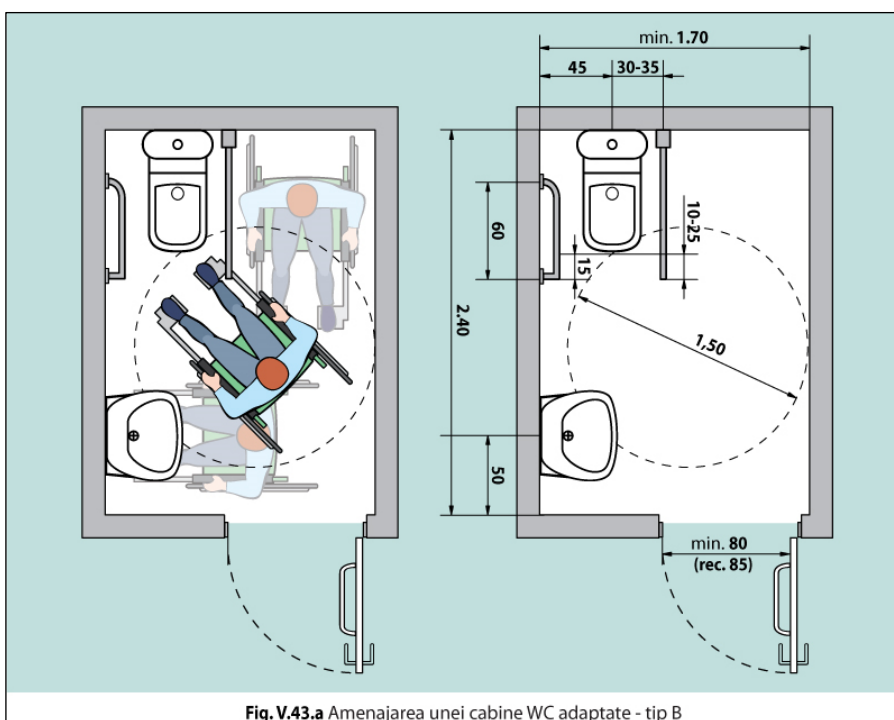

Fig. V.43.a Amenajarea unei cabine WC adaptate - tip B

Figura 23 (model)

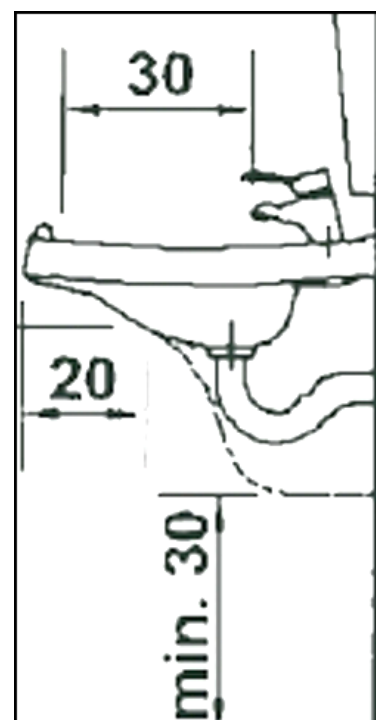

Figura 24

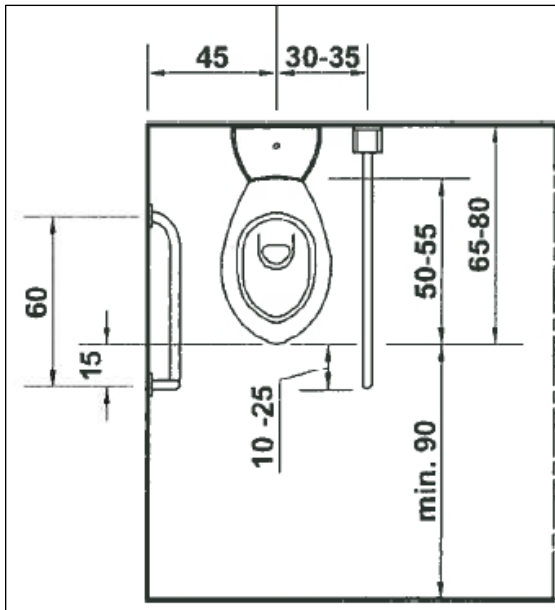

Figura 25

Imagine 29

Imagine 30

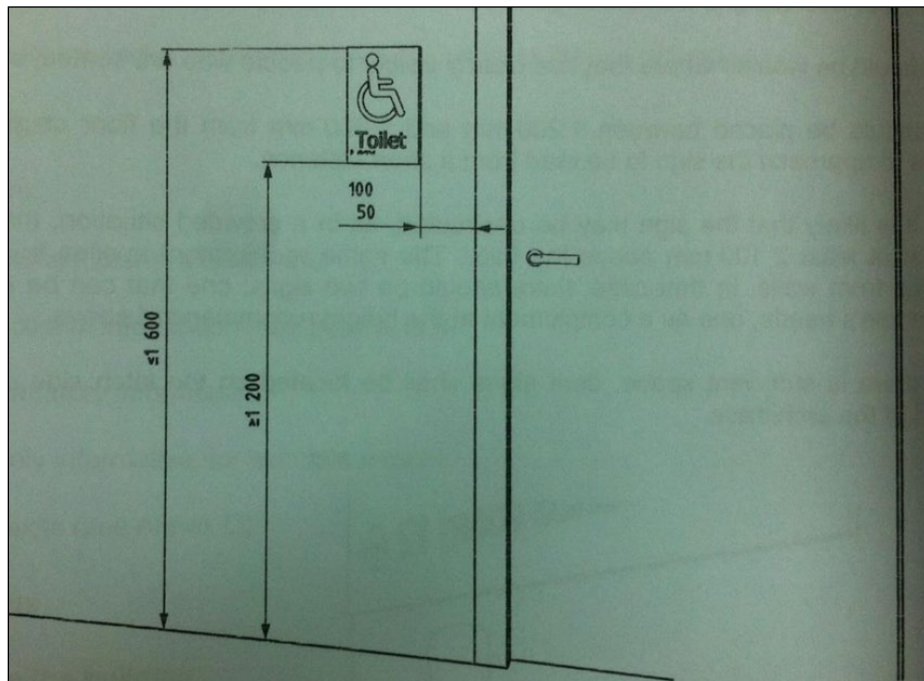

Figura 26

Imagine 31

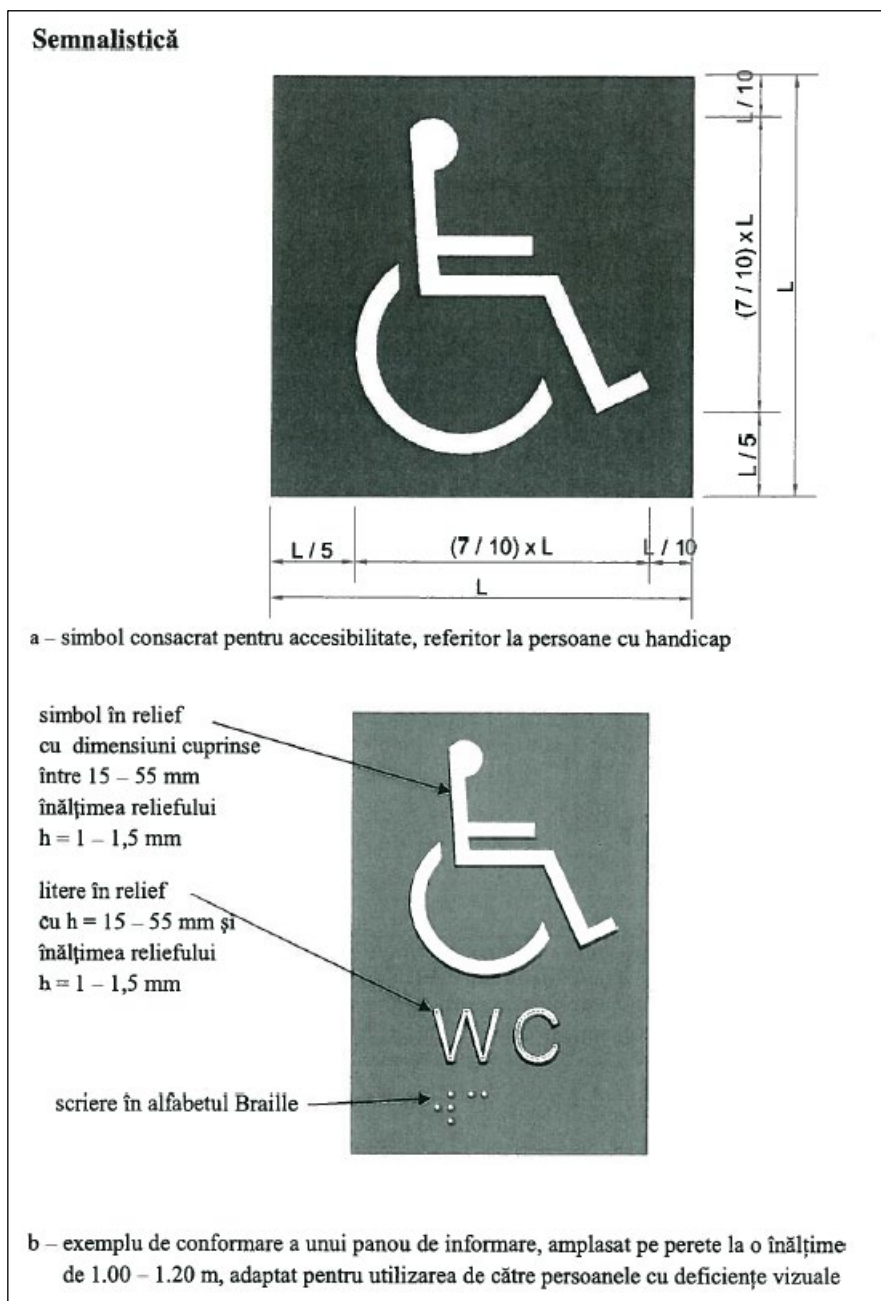

Figura 27

7. Panouri informative.

Recomandări:

- 8.1 Panourile informative trebuie să conțină informație cu caractere mărite și să existe un contrast între text și fundal (ca ghidare este Tab.1¹⁰). Este necesar de a fi instalate la o înălțime de 1,2-1,6m de la podea și să fie asigurat accesul liber către ele, nefiind blocat/ îngreunat accesul cu mobilier sau alte obiecte;
- 8.2 Utilizarea inscripției Braille (ca exemplu sunt și Imaginile 20-21);
- 8.3 Semnele de orientare să fie organizate în mod logic, astfel ca să direcționeze în mod clar persoanele.

¹⁰ Dispozitive mijloace și sisteme informaționale, CP C.01.02:2018, pag.20

Obiecte luminoase pe fundal întunecat		Obiecte întunecate pe fundal luminos	
obiect	fundal	obiect	fundal
Alb	Violet	Negru	Alb
Galben	Albastru închis	Albastru închis	Galben
	Roșu, negru, verde închis		Verde

Tab.1

Anexa 1 – Chestionar de evaluare a accesibilității

Tabelul pentru evidența a accesibilității în clădirile din or. _____

Data evaluării _____
 Persoanele implicate _____, _____, _____

Nr.	Denumirea clădirii/ Categoria	Adresa	Parametrii pentru aprecierea accesibilității edificiului																									
			Acces până la cladire		Rampă		Parcare speciala		Ușile la intrare		Spațiu interior		Viceu adaptat		Lift la etaj		Ghișeu/ca sa		Uși cabinete		Link-ul (URL) imaginii							
			accesibil	neaccesibil	da	nu	da	nu	marcat	neamarcat	largi	inguste	accesibil	neaccesibil	da	nu	da	nu	da	nu	da	nu	largi	inguste	1	2	3	
1			-bordura ☐ -scara ☐ alteie: ☐		-pavaj ☐ -beton ☐ -lemn ☐ -metal ☐ -bara de suport ☐ -sine metalice ☐ alteie: ☐			alteie: ☐			alteie: ☐			alteie: ☐			alteie: ☐			alteie: ☐			alteie: ☐					
2			-bordura ☐ -scara ☐ alteie: ☐		-pavaj ☐ -beton ☐ -lemn ☐ -metal ☐ -bara de suport ☐ -sine metalice ☐ alteie: ☐			alteie: ☐			alteie: ☐			alteie: ☐			alteie: ☐			alteie: ☐			alteie: ☐					